

Unapređenje mehanizma zdravstvene zaštite dece sa retkim neurotransmiterskim bolestima, poteškoćama u razvoju i hroničnim oboljenjima, u Predškolskoj Ustanovi „Radosno detinjstvo“ Novi Sad

Izveštaj 1:

ANALIZA PROPISA JAVNIH POLITIKA U OBLASTI PREVENTIVNO-ZDRAVSTVENE ZAŠTITE DECE U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA U NOVOM SADU

Uvod.....	3
Uredba o zdravstvenoj zaštiti žena, dece, školske dece i studenata.....	4
Uredba o nacionalnom programu zdravstvene zaštite žena, dece i omladine.....	4
Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i Zakon o predškolskom vaspitanju i obrazovanju.....	5
Pravilnik o bližim uslovima i načinu ostvarivanja nege i preventivno-zdravstvene zaštite dece u predškolskoj ustanovi.....	5
Pravilnik o bližim uslovima za osnivanje, početak rada i obavljanje delatnosti predškolske ustanove.....	6
Procedure – postupanja zaposlenih u određenim stanjima ugroženosti zdravlja i pojave bolesti u PU „Radosno detinjstvo“ Novi Sad.....	6
Godišnji plan rada PU „Radosno detinjstvo“ Novi Sad za period od 01.09.2021. godine do 31.08.2022. godine.....	7
Služba preventivno-zdravstvene zaštite PU „Radosno detinjstvo“.....	7
Prijava za prijem dece u PU „Radosno detinjstvo“ Novi Sad.....	8
Prilozi.....	9

Uvod

Preventivno-zdravstvena zaštita dece u predškolskim ustanovama u Novom Sadu regulisana je sledećim propisima:

- Uredba o zdravstvenoj zaštiti žena, dece, školske dece i studenata („Sl. glasnik RS“, br. 49/95), prilog 1
- Uredba o nacionalnom programu zdravstvene zaštite žena, dece i omladine („Sl. glasnik RS“, br. 28/2009), prilog 2
- Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Sl. glasnik RS“, br. 88/2017, 27/2018 – dr. zakon, 10/2019, 27/2018 – dr. zakon, 6/2020, 129/2021), prilog 3
- Zakon o predškolskom vaspitanju i obrazovanju („Sl. glasnik RS“, br. 18/2010, 101/2017, 113/2017 – dr. zakon, 95/2018 – dr. zakon, 10/2019, 86/2019 – dr. zakon, 157/2020 – dr. zakon, 123/2021 – dr. zakon i 129/2021), prilog 4
- Pravilnik o bližim uslovima i načinu ostvarivanja nege i preventivno-zdravstvene zaštite dece u predškolskoj ustanovi („Sl. glasnik RS“, br. 112/2017), prilog 5
- Pravilnik o bližim uslovima za osnivanje, početak rada i obavljanje delatnosti predškolske ustanove („Sl. glasnik RS – Prosvetni glasnik“, br. 1/2019), prilog 6
- Procedure – postupanja zaposlenih u određenim stanjima ugroženosti zdravlja i pojave bolesti u PU „Radosno detinjstvo“ Novi Sad, prilog 7
- Godišnji plan rada PU „Radosno detinjstvo“ Novi Sad za period od 01.09.2021. godine do 31.08.2022. godine, prilog 8.

Donosilac citiranih Uredbi je Vlada RS, donosilac zakona u oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja – Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju i Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, je Skupština RS.

Pravilnik o bližim uslovima i načinu ostvarivanja nege i preventivno-zdravstvene zaštite dece u predškolskoj ustanovi je donet od strane Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i Ministarstva zdravlja, dok je Pravilnika o bližim uslovima za osnivanje, početak rada i obavljanje delatnosti predškolske ustanove donet od strane Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

Iz napred navedenog nesporno je da je pitanje zdravstvene zaštite u globalu, kao i preventivno-zdravstvene zaštite regulisano na više nivoa, aktima nadležnih organa.

Na lokalnom nivou, svaka predškolska ustanova određene lokalne samouprave ima i interna akta kojima se reguliše pitanje preventivno-zdravstvene zaštite doneta u formi procedura, pravila, pravilnika i slično.

Predškolska ustanova (PU) „Radosno detinjstvo“ Novi Sad je delovanje u okviru preventivno-zdravstvene zaštite regulisala propisom „Procedure – postupanja zaposlenih u određenim stanjima ugroženosti zdravlja i pojave bolesti u PU „Radosno detinjstvo“ Novi Sad“, Godišnjim planom rada za svaku školsku godinu, kao i organizovanjem posebne službe u okviru PU „Radosno detinjstvo“ i to „Službe preventivno-zdravstvene zaštite“.

Uredba o zdravstvenoj zaštiti žena, dece, školske dece i studenata

Ovom Uredbom se uređuje sprovođenje zdravstvene zaštite kojom se obuhvataju navedene kategorije stanovništva, u skladu sa programom kojim su utvrđeni ciljevi koje treba postići na očuvanju i unapređenju njihovog zdravlja i zdravstvene zaštite, mere, aktivnosti i postupci koji će se preduzimati za ostvarivanje ovih ciljeva, kao i prioriteti u obezbeđivanju i sprovođenju zdravstvene zaštite. Uredbom se precizira da u očuvanju i unapređenju zdravlja i zdravstvene zaštite učestvuju, između ostalih, i predškolske ustanove. Međutim, Uredbom se ne daju zadaci i ciljevi koje predškolske ustanove imaju ispuniti, niti se posebno analizira preventivno-zdravstvena zaštita dece u predškolskim ustanovama, već zdravstvena zaštita uopšte. Tako je npr. u sklopu odeljka „Mere, aktivnosti i postupci za realizaciju ciljeva“, pored zdravstvenog vaspitanja, sistematskih pregleda, kontrolnih lekarskih pregleda, navedena i lekarska kontrola opšteg zdravstvenog stanja dece u predškolskim ustanovama jednom godišnje.

Važno je napomenuti da je ova Uredba doneta 1995. godine, te da se u istoj izražava tendencija postizanja određenih ciljeva i sprovođenja mera do 2000. godine, te da ne postoji druga aktuelna uredba koja bi regulisala pitanje zdravstvene zaštite dece u sadašnjem periodu i sa ciljevima i zadacima za narednih 5 ili 10 godina.

Uredba o nacionalnom programu zdravstvene zaštite žena, dece i omladine

Godine 2009. doneta je citirana Uredba kojom se utvrđuje Nacionalni program zdravstvene zaštite žena, dece i omladine, a koji sadrži utvrđeni cilj, aktivnosti i očekivani rezultat. Tekst Uredbe, pored statističkih podataka, kao i prethodna Uredba, ne govori konkretno o preventivno-zdravstvenoj zaštiti, već o zdravstvenoj zaštiti uopšte žena, dece i omladine, sa afirmacijom opšteg cilja očuvanje i unapređenje zdravlja dece predškolskog i mlađeg školskog uzrasta, uz dodatne specifične ciljeve, koji se ne odnose na zdravstvenu zaštitu konkretno u predškolskim ustanovama. Zapravo, uopšte se ne pominju deca sa bilo kakvim hroničnim oboljenjima, invaliditetom i sl. u predškolskim ustanovama, samim tim nije regulisano ni pitanje njihove zdravstvene zaštite tokom boravka u predškolskim ustanovama.

Shodno tome, zaključak je da ni ovim aktom donetim od strane Vlade RS, iako govori o Nacionalnom programu, nije regulisano pitanje ni zdravstvene zaštite ni preventivno-zdravstvene zaštite dece u predškolskim ustanovama.

Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i Zakon o predškolskom vaspitanju i obrazovanju

Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju, regulišu se osnove sistema obrazovanja i vaspitanja kao i predškolsko vaspitanje i obrazovanje, funkcionisanje sistema, delatnost predškolskog vaspitanja i obrazovanja, ostvarivanje ove delatnosti, ciljevi i principi, kao i organizacija, finansiranje i nadzor nad radom ustanova.

U pogledu preventivno - zdravstvene zaštite, ne postoji veliki broj odredbi, osim u delu kojim se propisuje, u oba zakona, obaveza vođenja evidencija o detetu, a koja između ostalog sadrži i podatak o zdravstvenom statusu deteta, kao i podatke o preporučenoj i pruženoj dodatnoj zdravstvenoj podršci, koje podatke dostavlja interesorna komisija koja vrši procenu potreba.

Pravilnik o bližim uslovima i načinu ostvarivanja nege i preventivno-zdravstvene zaštite dece u predškolskoj ustanovi

Navedenim Pravilnikom propisuju se bliži uslovi i način ostvarivanja nege i preventivno-zdravstvene zaštite dece u predškolskoj ustanovi. Članom 2. Pravilnika propisano je da negu i preventivno-zdravstvenu zaštitu u predškolskoj ustanovi obavlja medicinska sestra – saradnik na poslovima unapređivanja preventivno-zdravstvene zaštite i medicinska sestra – saradnik na poslovima nege i preventivne zdravstvene zaštite. Dalje se istim članom propisuje obaveza da predškolska ustanova mora da obezbedi radnike na navedenim poslovima, a broj istih zavisi od veličine i vrste grupa, odnosno vrste boravka.

Članom 3. Pravilnika propisano je da medicinske sestre koje obavljaju poslove nege i preventivno zdravstvene zaštite u skladu sa ovim Pravilnikom, ostvaruju neposredan preventivni i zdravstveno vaspitni rad sa decom – 85% radnog vremena, a da strukturu i raspored obaveza u okviru radne nedelje utvrđuje ustanova godišnjim planom rada.

Nega i preventivno-zdravstvena zaštita između ostalog obuhvata praćenje opšteg stanja i ponašanja deteta u vaspitnoj grupi, kao i uzimanje osnovnih podataka o zdravstvenom stanju deteta od roditelja, o čemu se, kao i o celokupnom sprovođenju nege i preventivno-zdravstvene zaštite u predškolskoj ustanovi, vodi evidencija.

Sastavni deo Pravilnika je Stručno-metodološko uputstvo za sprovođenje nege i preventivne zdravstvene zaštite dece u predškolskoj ustanovi, po kome se nega i preventivno-zdravstvena zaštita u predškolskoj ustanovi i sprovodi.

Navedenim Uputstvom propisane su osnovne mere koje medicinska sestra – saradnik sprovodi, te se između ostalih navodi da, kod dece sa povišenim zdravstvenim rizikom (sklonost ka razvoju febrilnih konvulzija i druga hronična nezarazna oboljenja), medicinska sestra – saradnik je dužna da reaguje u skladu sa pisanim uputstvom pedijatra, obavestava roditelje i po potrebi službu hitne medicinske pomoći.

Uputstvom se dalje propisuje da roditelj, odnosno staratelj prilikom upisa deteta u predškolsku ustanovu, informiše medicinsku sestru – saradnika o zdravstvenom stanju i specifičnim potrebama i zdravstvenim rizicima deteta, te se precizira da kod dece sa hroničnom nezaraznom bolesti, roditelj dostavlja medicinskoj sestri stručno mišljenje i uputstvo izabranog pedijatra o merama koje treba sprovesti u toku boravka deteta u predškolskoj ustanovi, te se upoznaje medicinska sestra o sprovođenju neophodnog higijensko-dijetetskog režima i neophodne nege deteta.

Na posletku se Uputstvom propisuje obaveza vođenja propisane zdravstvene dokumentacije o ostvarivanju nege i preventivno-zdravstvene zaštite i dostavljaju se izveštaji nadležnom zavodu za javno zdravlje.

Pravilnik o bližim uslovima za osnivanje, početak rada i obavljanje delatnosti predškolske ustanove

Kada je reč o preventivno-zdravstvenoj zaštiti citiranim Pravilnikom predviđena je obaveza da predškolska ustanova ima prostoriju za zdravstvenu zaštitu (prostorija za preventivno-zdravstveni rad i izolaciju bolesne dece), u kojoj su obavezni elementi plakar za smeštaj zdravstvene dokumentacije, aparata i materijala, ambulantni ormarić, mali frižider za odlaganje lekova i dr.

Ovim Pravilnikom se reguliše i pitanje broja zaposlenih u oblasti preventivno-zdravstvene zaštite u svakom objektu predškolske ustanove, zavisno od veličine grupe i broja dece.

Procedure – postupanja zaposlenih u određenim stanjima ugroženosti zdravlja i pojave bolesti u PU „Radosno detinjstvo“ Novi Sad

U skladu sa ovom Procedurom roditelj pri upisu deteta u vrtić je u obavezi da prijavi vaspitačici grupe svako hronično nezarazno oboljenje, a medicinska sestra preventivne zdravstvene zaštite je u obavezi da sprovede individualni razgovor sa roditeljima i pribavi informacije o zdravstvenom stanju deteta i prikupi zdravstvenu dokumentaciju, te u zavisnosti od potreba i zahteva vezanih za hroničnu bolest medicinska sestra preventivne zdravstvene zaštite otvara dodatnu podršku iz oblasti preventivno-zdravstvene zaštite, prihvata terapiju od roditelja i čuva je na adekvatan način, po potrebi u frižideru, vodeći računa o vremenu isteka roka važenja lekova i vrši kontinuirani nadzor nad sprovođenjem dodatne zdravstvene podrške iz oblasti preventivno-zdravstvene zaštite i u skladu sa zdravstvenim potrebama deteta i zahtevima roditelja sprovodi dnevne izmene. Sa zdravstvenom dokumentacijom i zdravstvenim stanjem deteta upoznaje ostale članove tima za dodatnu podršku iz oblasti preventivno-zdravstvene zaštite: vaspitače, medicinske sestre-vaspitače grupe, glavnog vaspitača, a po potrebi servirke i ostale zaposlene. Prilikom promene vrtića-preko letnjeg i zimskog raspusta, prilikom odlaska na izlete, medicinska sestra preventivno zdravstvene zaštite vodi računa da zdravstvena dokumentacija i terapija bude uz dete.

Ako u toku boravka deteta u vrtiću ođe do pogoršanja simptoma hronične nezarazne bolesti, potrebno je ostati uz dete, umiriti ga, pružiti pomoć u skladu sa situacijom i dodatnom podrškom iz oblasti preventivno-zdravstvene zaštite; po potrebi pozvati Hitnu pomoć 194, o

svakoj promeni zdravstvenog stanja obavestiti medicinsku sestru preventivno-zdravstvene zaštite, pozvati roditelja i obavestiti o stanju deteta.

Godišnji plan rada PU „Radosno detinjstvo“ Novi Sad za period od 01.09.2021. godine do 31.08.2022. godine

Godišnjim planom predškolske ustanove ustanovljeni su programski zadaci preventivno-zdravstvene zaštite dece, kao i mere za očuvanje i unapređenje zdravlja dece, koje između ostalih obuhvataju i izradu planova za dodatnu podršku iz oblasti PZZ sa hroničnim nezaraznim bolestima, prema izveštaju pedijatra i zahtevu roditelja. Istim je predviđen i „Plan zaštite zdravlja i bezbednosti dece, roditelja i zaposlenih“, u kom planu su kao aktivnosti predviđene i otvaranje dodatne zdravstvene podrške kod dece sa hroničnim nezaraznim bolestima na osnovu nalaza i uputstva lekara specijaliste i to svakodnevno tokom godine i prema indikacijama. Navedeni Plan sprovode medicinska sestra na poslovima nege i preventivne zdravstvene zaštite, saradnik na poslovima unapređivanja preventivne zdravstvene zaštite i medicinska sestra vaspitač. Planom su nadalje predviđeni i mehanizam praćenja i evaluacije putem evidencija trijaže, evidencije promene zdravstvenog stanja dece, evidencija povreda deteta, evidencija dece sa hroničnim nezaraznim bolestima.

Služba preventivno-zdravstvene zaštite PU „Radosno detinjstvo“

Rad Službe preventivno-zdravstvene zaštite u predškolskoj ustanovi „Radosno detinjstvo“ Novi Sad definisan je Pravilnikom o bližim uslovima i načinu ostvarivanja nege i preventivno-zdravstvene zaštite dece u predškolskoj ustanovi i Stručno-metodološkim uputstvom za sprovođenje nege i preventivne zdravstvene zaštite dece u predškolskoj ustanovi.

Shodno tome Služba PZZ PU „Radosno detinjstvo“ Novi Sad je sastavni deo vaspitno-obrazovne delatnosti Ustanove, a na osnovu koje se obezbeđuje ishrana, nega, preventivno-zdravstvena zaštita dece od 6 meseci do polaska u školu.

U svom sastavu Služba ima 35 zaposlenih i to: 4 medicinske sestre-saradnika na poslovima unapređivanja preventivno-zdravstvene zaštite, 30 medicinskih sestara-saradnika na poslovima nege i preventivno-zdravstvene zaštite i 1 koordinator službe preventivno-zdravstvene zaštite.

Kao jedan od ciljeva planiranog zdravstveno-vaspitnog rada sa decom navodi se i izrada planova za dodatnu podršku iz oblasti PZZ sa hroničnim nezaraznim bolestima prema izveštaju pedijatra i zahtevu roditelja.

Prijava za prijem dece u PU „Radosno detinjstvo“ Novi Sad

Prijava za prijem dece u PU „Radosno detinjstvo“ Novi Sad je obrazac koji se predaje uz ostalu neophodnu dokumentaciju. U obrascu postoji rubrika gde se navodi da li dete ima smetnje u psihofizičkom razvoju, kao i napomena da je neophodno dostaviti i Mišljenje Interresorne komisije sa procenom potrebe za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške detetu. Međutim, manjkavost se ogleda u nepostojanju rubrike u kojoj bi se navela potreba deteta, koje ima hroničnu nezaraznu bolest, za uzimanjem određene terapije.

Ovaj projekat je dobio podršku projekta Vlade Švajcarske „Zajedno za aktivno građansko društvo – ACT“, koji sprovode [Helvetas Swiss Intercooperation](#) i [Građanske inicijative](#). Mišljenje koje je izneto u ovoj publikaciji/članku/studiji/radu je mišljenje autora i ne predstavlja nužno i mišljenje Vlade Švajcarske, Helvetasa ili Građanskih inicijativa.

„Zajedno za aktivno građansko društvo – ACT“ je projekat Vlade Švajcarske čiji je cilj aktivno građansko društvo u kome građani više učestvuju u procesu donošenja odluka, naročito na lokalnom nivou. ACT sprovode dve nevladine organizacije: [Helvetas Swiss Intercooperation](#) i [Građanske inicijative](#).

ZAJEDNO ZA
AKTIVNO GRAĐANSKO
DRUŠTVO

Prilozi

[Prilog 1](#)

[Prilog 2](#)

[Prilog 3](#)

[Prilog 4](#)

[Prilog 5](#)

[Prilog 6](#)

[Prilog 7](#)

[Prilog 8](#)